

Ryszard Torchalski

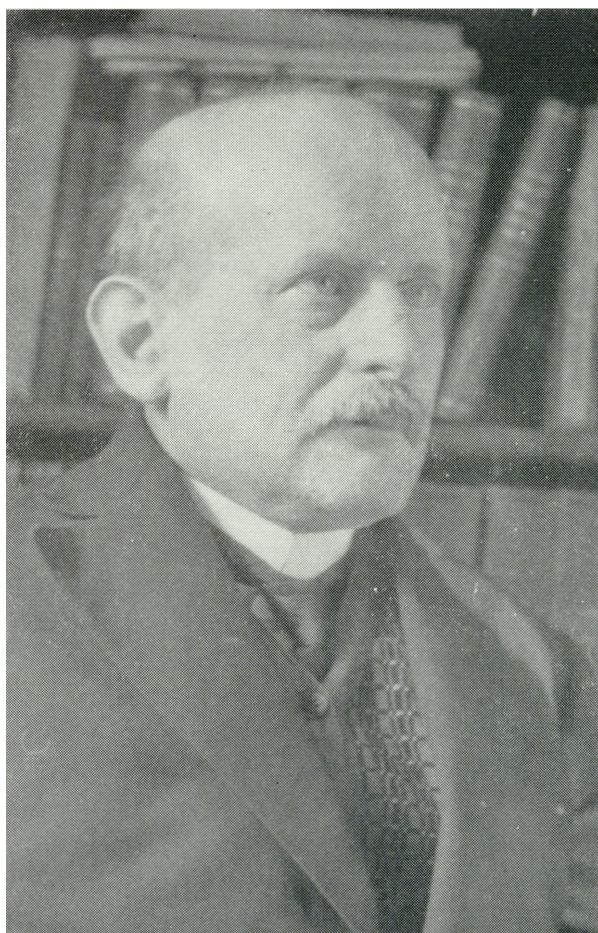
Wiktor Hahn (1871-1959)

Rocznik Towarzystwa Literackiego imienia Adama Mickiewicza 3, 117-120

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PROF. DR WIKTOR HAHN (1871—1959)

III. NASI CZŁONKOWIE HONOROWI

Ryszard Torchański

WIKTOR HAHN /1871-1959/

Przed dziesięciu laty, dnia 2 listopada 1959 r. zmarł w Warszawie w wieku 88 lat Wiktor Hahn, profesor historii literatury i bibliograf.

Urodzony 9 września 1871 r. w Wiedniu, gimnazjum i studia uniwersyteckie ukończył we Lwowie. Tu słuchał wykładów z filologii klasycznej i polskiej oraz uczestniczył w seminariach profesorów L. Œwiklińskiego i R. Pilata. W roku 1894 złożył przed Komisją Lwowską egzamin nauczycielski z filologii klasycznej i języka polskiego. Pracę nauczycielską w gimnazjum rozpoczął jednak już w 1893 r., początkowo jako suplent, następnie /od 1896 r./ jako nauczyciel rzeczywisty. W 1895 r. uzyskał tytuł doktora, a w 1907 przeprowadził habilitację z historii literatury polskiej.

W 1907 r. rozpoczął pracę pedagogiczną na uniwersytecie. Wykładał do roku akadem. 1924/1925 na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie oraz od roku akadem. 1921/1922 do 1937/1938 na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1917 r. a profesora tytularnego w 1936. Po zakończeniu drugiej wojny światowej przeniósł się do Warszawy, gdzie pozostał do końca życia, i tu w 1955 r. mianowany został profesorem zwyczajnym Uniwersytetu Warszawskiego.

Działalność naukowa prof. Hahna w okresie międzywojennym w obu ośrodkach uniwersyteckich nie ograniczała się do prowadzenia wykładów, seminariów i ćwiczeń. Pracując na Uniwersytecie Lubelskim był w latach 1922-1933 członkiem Komisji Bibliotecznej, a w latach 1922-1924 należał do Zarządu Powszechnych Wykładów Uniwersyteckich. Był także kuratorem tamtejszego Koła Polonistów.

Z ośrodkiem lwowskim zaś związane są m.in. dwie opracowane przez niego publikacje: "Kronika Uniwersytetu Lwowskiego za lata 1898/99-1909/10" /Lwów 1912/ i "Pamiętnik obchodu jubileuszowego w 250 rocznicę założenia Uniwersytetu we Lwowie przez króla Jana Kazimierza" /Lwów 1914/.

Poświęciwszy się poważnej pracy naukowej, bardzo wczesnie zaczął publikować wyniki swoich badań. Liczne jego artykuły znajdują się w wielu czasopismach naukowych i literackich. Ogółem, oprócz kilku książek, pozostawił około tysiąca przyczynków, sprawozdań, recenzji i artykułów z dziedziny filologii klasycznej, filologii polskiej i bibliografii.

W dziedzinie filologii klasycznej głównym źródłem jego dociekań naukowych była hellenistyka, natomiast badaniami literatury polskiej obejmował wszystkie jej epoki, lecz głównie okres Odrodzenia i wiek XIX /ze szczególnym uwzględnieniem pierwszej jego połowy/.

Jednak najbardziej gruntowne studia kierował zawsze w stronę twórczości J. Słowackiego. Już w roku 1907 rozpoczął na Uniwersytecie Jana Kazimierza, powtarzany kilkakrotnie, cykl wykładów pt. "Juliusz Słowacki. Życie i twórczość", a publikacje dotyczące autora "Balladyny" stanowią bardzo poważną część dorobku pisarskiego Profesora. Znajdują się w nich m.in. rozważania na temat genezy "Lilli Wenedy", "Marii Stuart" czy "Samuela Zborowskiego", szkice literackie o Słowackim, a także uwagi o pewnych cechach jego utworów np. o tzw. ich bluszczości. Był również, w roku 1909, współautorem pierwszego zbiorowego wydania dzieł poety, zaopatrzonego w uwagi krytyczne oraz autorem antologii jego utworów, a nawet poświęconej mu książki pamiątkowej.

Wśród wielu prac bibliograficznych prof. Hahna o Słowackim zasługuje na uwagę przede wszystkim, stanowiąca dodatek do

kolejnych tomów "Dzieł wszystkich", wydanych dwukrotnie pod redakcją J.Kleinera i kontynuowanych przez W.Floriana w Ossolineum, podmiotowo-przedmiotowa "Bibliografia o Juliuszu Słowackim". Stanowi ona komasację i uzupełnienie wszystkich poprzednich na ten temat bibliografii, publikowanych przez prof. Hahna już od roku 1903, początkowo w "Pamiętniku Literackim", a następnie w formie wydawnictw książkowych.

Prof. Hahn należał również do bojowników o uznanie wielkości Słowackiego i należyte jej upamiętnienie. Był gorącym propagatorem budowy pomnika poety we Lwowie, a dla zbliżenia jego wierszy najszerszym rzeszom czytelników ogłosił kilka popularnych artykułów.

Oto jak pisze o prof. Hahnie jako organizatorze 100 rocznicy urodzin Słowackiego Stanisław Wasylewski w książce pt. "Pod kopułą lwowskiego Ossolineum" /Wrocław 1958, s. 51/.

"Sekretarzem generalnym zjazdu był wspomniany już poprzednio dr Wiktor Hahn. Pracownik niezwykle skrupulatny i ofiarny. Dniem i nocą był Hahn na nogach, pełniąc z bezbrzeżnym zapalem wszystkie zadania, nie ustając w propagandzie, listując na wszystkie strony z uczestnikami, zajmując się sprzedażą nalepek i gipsowych odlewów pomnika poety dłuta W.Szymanowskiego, zawsze gotów do najżmudniejszej roboty w imię Słowackiego".

W dziedzinie bibliografii nazwisko Hahna najczęściej łączone jest z "Bibliografią bibliografii polskiej". Potrzebę opracowania tej książki i pożytek z niej płynący potwierdza najlepiej fakt trzykrotnego jej wydania w latach 1921, 1956 i 1966. Pamiętać należy jednak i o innych jeszcze jego zasługach na tym polu.

W czasach gdy rozpoczynał on swoją działalność naukową, bibliografia nasza, usiłująca nadrobić liczne zaniedbania, borykała się z wieloma trudnościami. Trudności te, pomijawszy krótkie okresy poprawy, trwały do zakończenia drugiej wojny światowej, a nawet o kilka lat dłużej.

W sumie jednak zarówno przed wojną jak i w okresie powojennym, prof. Hahn wydał ponad sześćdziesiąt dzieł z zakresu bibliografii. Dokładny ich spis znajduje się w "Bibliografii bibliografii polskich".

Oprócz wspomnianych już wymienić jeszcze wypadła przynajmniej: "Bibliografię Horacego w Polsce" /Lublin 1936/, biblio-

grafię "Shakespeare w Polsce" /Wrocław 1959/ oraz "Bibliografię filologii klasycznej i literatury humanistycznej w Polsce za lata 1891-1910" /drukowaną od roku 1894 do 1913 w czasopiśmie "Eos"/ i jej kontynuację pt. "Bibliographia philologiae classicae et humanisticae Polonorum A. 1911-1925" /Lwów 1929/.

W bibliografiach swoich osiągał prof. Hahn bardzo duży stopień kompletności. Odnosi się to nie tylko do poważniejszych lecz także do mniej znacznych zestawień. Podstawą tej kompletności była wielka jego sumiennosc i troska o możliwie pełne wykazanie wszelkiego rodzaju istniejących dokumentów.

Wspomnieć należy również o udziale prof. Hahna w pracach towarzystw naukowych. Był on m.in. członkiem Towarzystwa dla Popierania Nauki Polskiej we Lwowie, sekretarzem Towarzystwa Filologicznego we Lwowie /w latach 1899-1903/, wiceprezesem Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza we Lwowie /w latach 1905-1928, a po ostatniej wojnie jego członkiem honorowym/ oraz członkiem Towarzystwa Naukowego Warszawskiego i Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu i Lublinie. Działał też w Komisji Historii Literatury Polskiej i Komisji Filologicznej Akademii Umiejętności.

Ponadto redagował od 1905 r. czasopismo "Eos", a w latach 1912-1921 "Pamiętnik Literacki".